

Δρ. Βασίλειος Ε. Πανταζής

Μέλος Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Εντεταλμένος Διδάσκων Παιδαγωγικής και Βιοηθικής
στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και στο ΕΚΠΑ.

Επιστημονικός Υπεύθυνος «Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας»
του Τμήματος Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

E-mail: varantazis@bio.uth.gr

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ, ΣΥΝΤΟΜΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ

Σπουδές

Post-Doc (μεταδιδακτορική έρευνα) στο Τμήμα Παιδαγωγικής της Σχολής
Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Duisburg-Essen (Γερμανία) με
υποτροφία της Γερμανικής Υπηρεσίας Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών - DAAD
(Θέμα: «*Νέες Προσεγγίσεις για τη Σύνθεση Φύσης και Πολιτισμού: Ανθρωπολογικές
και Παιδαγωγικές Θεωρήσεις*»)

Διδακτορικό στον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-
Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
(Θέμα: «*Ανθρωπολογική-Παιδαγωγική Θεώρηση της Επικοινωνίας στο έργο του
Παπαδιαμάντη*». Βαθμός: Άριστα ομοφώνως. Επιβλέπων Καθηγητής: Θεόδωρος
Παπακωνσταντίνου. Εκδόθηκε στη σειρά των εκδόσεων του Σαριπολείου
Ιδρύματος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κατόπιν
ειδικής εισηγήσεως του συνόλου των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής
Επιτροπής της διατριβής, λόγω της συστηματικότητας και της ιδιαίτερης
πρωτοτυπίας της.)

Πτυχίο του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Πτυχίο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Λαμίας

Πλαίσιο Ερευνητικού και Διδακτικού έργου

Ο δρ. Βασίλειος Ε. Πανταζής κατάγεται από την Αρτάκη Κυζίκου Μικράς Ασίας.
Γεννήθηκε και ζει στη Νέα Αρτάκη Ευβοίας.

Έχει διδάξει αυτοδύναμα (2005-σήμερα) Παιδαγωγική Θεωρία και Διδακτική
Μεθοδολογία στα Πανεπιστήμια Θεσσαλίας (Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας-
Λάρισα), Πελοποννήσου (Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης
Πολιτισμικών Αγαθών-Καλαμάτα), Αθηνών (Τμήμα Θεολογίας), και στην Ανώτατη
Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ-Αθήνα).

Κύριος ερευνητικός του χώρος είναι η *Ανθρωπολογική Παιδαγωγική* με τις φιλοσοφικές
προϋποθέσεις της και τις προεκτάσεις της στη Διδακτική Μεθοδολογία των
θεμελιωδών ανθρωπολογικών κλάδων με άξονα τις *Επιστήμες της Ζωής*.

Η επιστημονική (διεθνείς δημοσιεύσεις) και διδακτική δραστηριότητά του (Τμήμα
Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας) έχει εστιαστεί στην περιοχή της *Ανθρωπολογικής*

Παιδαγωγικής των Επιστημών της Ζωής και της Βιοηθικής, σύμφωνα με τη μεθοδολογία της *Φιλοσοφικής Ανθρωπολογίας* του Helmuth Plessner και της *Ανθρωπολογικής Παιδαγωγικής* του Otto Friedrich Bollnow.

Επίσης, μελετάει συστηματικά, υπό ανθρωπολογικό-παιδαγωγικό πρίσμα βασισμένο στη βιο-ψυχο-κοινωνική υπόσταση του ανθρώπου, το λογοτεχνικό έργο του Αλεξάνδρου Παπαδιαμάντη (1851-1911).

Η διδακτική μεθοδολογία προσεγγίζεται στο έργο του όχι ως απλή τεχνική και τεχνολογία της διδακτικής πράξης αλλά υπό το πρίσμα των πολύπτυχων ανθρωπολογικών-βιολογικών προϋποθέσεων του φαινομένου της διδασκαλίας, καθώς και της σημασίας της διδακτικής διαδικασίας και της επιλογής των διδακτικών μεθόδων για το πρόσωπο του μαθητή.

Η ερευνητική δραστηριότητά του επικεντρώνεται σε θεωρητικές συνθέσεις με χρησιμοποίηση της ερμηνευτικής/ανθρωπολογικής μεθοδολογίας, χωρίς να λείπει από το έργο του η ερευνητική προσέγγιση πρωτογενούς υλικού (εμπειρικές έρευνες με αξιοποίηση των ποσοτικών μεθόδων).

Αυτή η ερευνητική δραστηριότητα, καθώς και η πλειονότητα των συνακόλουθων δημοσιεύσεων, είναι πρωτότυπες θεωρήσεις, οι οποίες δημιουργούν τις προϋποθέσεις για παραγωγή θεωρίας στο πεδίο της *Ανθρωπολογικής Παιδαγωγικής* και δεν είναι στατική και περιπτώσιολογική εφαρμογή παιδαγωγικών θεωριών και γενικών διδακτικών αρχών και μεθόδων.

Πανεπιστημιακή διδασκαλία

(Έντεταλμένος διδάσκων, 2005-σήμερα)

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Θεωρία της Διδασκαλίας και Διδακτική των Βιοεπιστημών*» («*Διδακτική (με έμφαση στις Βιοεπιστήμες)*») στο Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (χειμερινά εξάμηνα 2007- σήμερα).

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος *Ανθρωπολογία της Αγωγής και Σύγχρονες Παιδαγωγικές Κατευθύνσεις* («*Σύγχρονες Παιδαγωγικές Κατευθύνσεις*») στο Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (εαρινά εξάμηνα 2008- σήμερα).

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Βιοηθική και Εκπαίδευση*» («*Βιοηθική*») στο Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (εαρινά εξάμηνα 2018- σήμερα).

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Εξέλιξη Ιδεών στις Βιολογικές Επιστήμες*» στο Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (εαρινά εξάμηνα 2018- σήμερα).

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Βιοηθική στην Τοξικολογία*» στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «*Τοξικολογία*» του Τμήματος Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2016-17- σήμερα).

Αυτοδύναμη διδασκαλία των ενοτήτων «*Βιοηθική*» και «*Κοινωνικοποίηση της βιοεπιστημονικής γνώσης*» στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών του

Τμήματος Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2008-09, 2009-10, 2010-11).

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Εισαγωγή στην Παιδαγωγική- Θεωρίες Μάθησης*», επί **1 ακαδημαϊκό εξάμηνο**, στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Καλαμάτα), χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2011-12.

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Παιδαγωγική: Ειδική Διδακτική των Αρχαιογνωστικών Μαθημάτων*», επί **3 ακαδημαϊκά εξάμηνα**, στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Καλαμάτα), εαρινό εξάμηνο των ακαδημαϊκών ετών 2008-09, 2009-10, 2011-12.

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Ειδική Διδακτική των Ιστορικών Μαθημάτων*», επί **2 ακαδημαϊκά εξάμηνα**, στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Καλαμάτα), χειμερινό εξάμηνο των ακαδημαϊκών ετών 2006-07, 2007-08.

Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «*Ειδική Διδακτική των Θρησκευτικών*», επί **2 ακαδημαϊκά εξάμηνα**, στο Τμήμα Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2007-2008.

Αυτοδύναμη διδασκαλία, επί **12 ακαδημαϊκά εξάμηνα πλήρους διδακτικής απασχολήσεως** στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.), στα προπτυχιακά Τμήματα και στο Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ.) για πτυχιούχους Ανωτάτων Σχολών, των ακόλουθων μαθημάτων:

«*Φιλοσοφική και Κοινωνιολογική Θεώρηση της Παιδείας*»

(Προπτυχιακά Τμήματα, **6 ακαδημαϊκά εξάμηνα**):

1 Τμήμα, 4 ώρες/εβδομάδα, επί 5 εαρινά εξάμηνα των ετών 2005-10,

2 Τμήματα, 8 ώρες/εβδομάδα, εαρινό εξάμηνο 2010-11

«*Φιλοσοφία της Παιδείας*» (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ., **4 ακαδημαϊκά εξάμηνα**):

1 Τμήμα, 2 ώρες/εβδομάδα, επί 3 εαρινά εξάμηνα των ετών 2006-7, 2008-9, 2009-10,

2 Τμήματα, 4 ώρες/εβδομάδα, εαρινό εξάμηνο 2007-8

«*Εισαγωγή στη Σύγχρονη Παιδαγωγική*»

(Προπτυχιακά Τμήματα, **5 ακαδημαϊκά εξάμηνα**):

4 Τμήματα, 8 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2005-6,

1 Τμήμα, 2 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2006-7,

1 Τμήμα, 2 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2008-9,

2 Τμήματα, 4 ώρες/εβδομάδα, επί δύο χειμερινά εξάμηνα των ετών 2009-11

«*Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη*» (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ., **1 ακαδημαϊκό εξάμηνο**):

1 Τμήμα, 2 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2007-8

«Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας»

(Προπτυχιακά Τμήματα, **5 ακαδημαϊκά εξάμηνα**):

- 1 Τμήμα, 3 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2005-6,
- 2 Τμήματα, 6 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2006-7,
- 1 Τμήμα, 3 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2007-8,
- 2 Τμήματα, 6 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2008-9,
- 1 Τμήμα, 3 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2009-10

«Εκπαιδευτική Αξιολόγηση» (Προπτυχιακά Τμήματα, **3 ακαδημαϊκά εξάμηνα**):

- 1 Τμήμα, 3 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2005-6,
- 2 Τμήματα, 6 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2006-7,
- 2 Τμήματα, 6 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2007-8

«Διδακτική Μεθοδολογία» (Προπτυχιακά Τμήματα, **4 ακαδημαϊκά εξάμηνα**):

- 2 Τμήματα, 10 ώρες/εβδομάδα, εαρινό εξάμηνο 2005-6,
- 1 Τμήμα, 5 ώρες/εβδομάδα, επί 3 εαρινά εξάμηνα των ετών 2006-10

«Διδακτική Μαθημάτων Ειδικότητας»

(Προπτυχιακά Τμήματα, **3 ακαδημαϊκά εξάμηνα**):

- 1 Τμήμα, 3 ώρες/εβδομάδα, εαρινό εξάμηνο 2006-7,
- 1 Τμήμα, 3 ώρες/εβδομάδα, εαρινό εξάμηνο 2007-8,
- 2 Τμήματα, 6 ώρες/εβδομάδα, εαρινό εξάμηνο 2008-9

«Διδακτική Μαθημάτων Ειδικότητας» (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ., **1 ακαδημαϊκό εξάμηνο**):

- 1 Τμήμα, 2 ώρες/εβδομάδα, χειμερινό εξάμηνο 2008-9

Εποπτεία σαράντα πτυχιακών εργασιών φοιτητών στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) και στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Συμμετοχή σε ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα

- 2008 *Επιστημονικός Υπεύθυνος* της Θεματικής Ενότητας «Διδακτική Επαγγελματικών Μαθημάτων» του Έργου «Παιδαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών ΟΑΕΔ» (θεωρητικών και εργαστηριακών ειδικοτήτων) σε δέκα πόλεις, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
- 2008-9 *Παιδαγωγικός Σύμβουλος* του Προγράμματος «Μεγαλώνοντας στην Αθήνα. Ένα πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τη συμμετοχή των παιδιών στη διαμόρφωση του περιβάλλοντός τους.» (Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Βραβευμένο από το Κοινωνικό Φιλάνθρωπο Ίδρυμα Ιωάννη Λάτση. Βασική ερευνήτρια: Δρ. Ίριδα Τσεβρένη)
- 2007-8 *Παιδαγωγικός Σύμβουλος* του Έργου «Παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών σε 22 θερινά σχολεία σε 13 εκπαιδευτικές περιφέρειες - έτος 2007 για μαθητές Τ.Ε.Ε./ΕΠΑ.Λ. σε όλη την Ελλάδα πλην Αττικής», Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης

Μέλος επιστημονικών εταιρειών

Otto Friedrich Bollnow - Gesellschaft e.V. (Γερμανία)
Helmuth Plessner - Gesellschaft e.V. (Γερμανία)
Ελληνική Εταιρεία Ηθικής (Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών)
Εταιρεία Παπαδιαμαντικών Σπουδών (Αθήνα)
Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών (Αθήνα)

Διδασκαλία στη σχολική εκπαίδευση

Εκπαιδευτικός ΠΕ-70 - Δάσκαλος (μέχρι το 2017)

Κατάλογος Δημοσιευμάτων

Βιβλία

- 2014 *Ανθρωπολογική Διδακτική: Προσανατολισμός στις Ασταθείς Μορφές*, Αθήνα: Γρηγόρη
- 2014 *Ommasin Alois: Festschrift für Professor Ioannis E. Theodoropoulos zum 65. Geburtstag* (Herausgegeben von Vasileios E. Pantazis und Michael Stork), Essen: Oldib-Verlag. (Γερμανία)
[*Ομμασιν Άλλοις*: Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Ιωάννη Ε. Θεοδωρόπουλο για τα 65α γενέθλιά του, Επιμέλεια: Βασίλειος Ε. Πανταζής, Michael Stork]
- 2010 *Ανθρωπολογική-Παιδαγωγική Θεώρηση της Επικοινωνίας στο έργο του Παπαδιαμάντη*. Διδακτορική διατριβή, Αθήνα: Σαριπόλειο Ίδρυμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (αρ. 114)

Δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά στη γερμανική γλώσσα

(Γερμανία, Αυστρία)

- 2010 *Pädagogik der Biowissenschaften: Eine anthropologische Betrachtung* («*Παιδαγωγική των Βιοεπιστημών: Ανθρωπολογική θεώρηση*»), *MNU – Der mathematische und naturwissenschaftliche Unterricht*, 63/8, 456-460, Verlag Klaus Seeberger, Neuss (Γερμανία)
- 2009 *Biowissenschaften und Pädagogik: Anthropologisch-pädagogische Aspekte der Biowissenschaften* («*Βιοεπιστήμες και Παιδαγωγική: Ανθρωπολογικές-Παιδαγωγικές διαστάσεις των Βιοεπιστημών*»), *Pädagogische Rundschau* 63 (3), 293-303, Peter Lang, Frankfurt a. M. (Γερμανία)
- 2009 *Der Unterricht der Biowissenschaften im griechischen Schulsystem* («*Η διδασκαλία των Βιοεπιστημών στο ελληνικό σχολικό σύστημα*»), *Unser Weg* 64 (1), 7-12, Leykam, Graz (Αυστρία)

- 2008 Die Didaktik der Biowissenschaften heute: Moderne Strömungen und anthropologische Anmerkungen («Η Διδακτική των Βιοεπιστημών σήμερα: Σύγχρονες κατευθύνσεις και ανθρωπολογικές επισημάνσεις»), *Unser Weg* 63 (5), 195-199, Leykam, Graz (Αυστρία)
- 2008 Die anthropologische Betrachtungsweise der berufspädagogischen Didaktik («Ανθρωπολογική θεώρηση της επαγγελματικής-παιδαγωγικής Διδακτικής»), *Pädagogische Rundschau* 62 (2), 199-211, Peter Lang, Frankfurt a. M. (Γερμανία)

Δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά στην αγγλική γλώσσα

(Μ. Βρετανία, Η.Π.Α, Γερμανία)

- 2013 To Phisiko Perivallon stin Archaia Ellada [The Natural Environment in Ancient Greece], *International Journal of Environmental Studies*, 70:1, Routledge, 156-157 (Book Review) (UK)
- 2013 Assessing Oral Presentations: The Case of Trainee Teachers in a School of Pedagogical and Technological Education («Αξιολόγηση προφορικών παρουσιάσεων: Η περίπτωση εκπαιδευόμενων εκπαιδευτικών σε μια Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης»), in: *Proceedings in Advanced Research in Scientific Areas, The 2nd year of Advanced Research in Scientific Areas*, 2. – 6. December 2013, EDIS - Publishing Institution of the University of Zilina - Slovak Republic, Printed ISBN: 978-80-554-0825-5, ISSN: 1338-9831, <http://www.arsa-conf.com>, 260-265 (Co-authors: Evangelos I. Manolas, Stilianos A. Tampakis)
- 2012 The “Encounter (Begegnung)” as an “Event of Truth” in Education: An Anthropological-Pedagogical Approach («Η “Συνάντηση (Begegnung)” ως “αληθιακό συμβάν” στην εκπαίδευση: Ανθρωπολογική-παιδαγωγική θεώρηση»), *Educational Theory*, vol. 62, Issue 6, December 2012, University of Illinois - Wiley-Blackwell, 641-657 (USA)
- 2012 Eco-Driving and the Environment: The Views of Trainees in a School of Pedagogical and Technological Education («Οικολογική οδήγηση και περιβάλλον: Οι απόψεις εκπαιδευόμενων σε μια Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης»), in: *Proceedings in Advanced Research in Scientific Areas, The 1st Virtual International Conference*, December 3rd – 7th, 2012, EDIS - Publishing Institution of the University of Zilina - Slovak Republic, ISBN: 978-80-554-0606-0, ISSN: 1338-9831, <http://www.arsa-conf.com>, 1381-1385 (Co-authors: Stilianos A. Tampakis, Evangelos I. Manolas)
- 2011 The increase of global temperature as a result of the greenhouse effect: Assessing the reasons of disagreement among scientists («Η αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας ως αποτέλεσμα του φαινομένου του θερμοκηπίου: Αξιολόγηση των παραγόντων διαφωνίας μεταξύ των επιστημόνων»), in: Walter Leal Filho, (Ed.), *The Economic, Social and Political Elements of Climate Change*, Berlin-Heidelberg: Springer, 133-142 (Co-authors: Stilianos A. Tampakis, Evangelos I. Manolas) (Γερμανία)

- 2009 Reverence (Ehrfurcht) for the Living World as the Basic Bioethical Principle: Anthropological-Pedagogical Approach («Το δέος (Ehrfurcht) για τον έμβιο κόσμο ως θεμελιώδης βιοηθική αρχή: Ανθρωπολογική-Παιδαγωγική θεώρηση»), *Ethics, Place and Environment*, vol. 12/2, June 2009, 255-266, Routledge (UK)

Δημοσιεύσεις σε ελληνικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και Πρακτικά Συνεδρίων

- 2016 «Ανθρωπολογική-Παιδαγωγική θεώρηση της Βασιμμένης στον “Τόπο” Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης». Στο: Μανωλάς, Ε.Ι. – Τσαντόπουλος, Γ.Ε., *Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, τόμος 8: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Επικοινωνία*, σ. 68-88. Ορεσιτιάδα: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης - Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (σε συνεργασία με τη Μαρία Δεβεράκη). (http://utopia.duth.gr/~emanolas/files/Tomos_8.pdf)
- 2014 The didactic approach of ‘philosophical dialogue’: An anthropological pedagogical view («Η διδακτική προσέγγιση του «φιλοσοφικού διαλόγου»: Ανθρωπολογική-παιδαγωγική θεώρηση»), in: International Scientific Conference eRA-9, The SynEnergy Forum (The Conference for International Synergy in Energy, Environment, Tourism and contribution of Information Technology in Science, Economy, Society and Education). Hosted by: T.E.I. of Piraeus (T.E.I. PIR). Under the auspices of Hellenic National Commission for UNESCO. Co-organized by: University of Athens (UoA), Hellenic Educational Society, International Foundation for Sustainable Development (IFSD), The Institution of Engineering and Technology (IET). Piraeus, Greece, 22- 24 September 2014, ISSN: 1791-1133, (http://era.teipir.gr/sites/default/files/education_i_session_0.pdf, 67-71), (Co-author: Michael A. Patsis)
- 2014 «Η διδακτική προσέγγιση της «ελεύθερης εργασίας»: Ανθρωπολογική-παιδαγωγική θεώρηση», Στο: 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Κέντρο Μελέτης Ψυχοφυσιολογίας και Εκπαίδευσης, Αθήνα 20-22 Ιουνίου 2014 (σε συνεργασία με τον Μιχαήλ Α. Πάτση)
- 2011 «Η περιβαλλοντική εκπαίδευση ως ιστορική-πολιτική αγωγή: Προϋποθέσεις και τάσεις», στον τόμο Μανωλάς, Ε. & Ταμπάκης, Σ. (επιμ.) (2011), *Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. 3ος Τόμος: Πολιτικές Προστασίας του Περιβάλλοντος*, Περιοδική έκδοση του Τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Ορεσιτιάδα, σ. 161 – 169 (<http://appliedmaths2.ee.duth.gr/Dasologia%20Tomos%203.pdf>)
- 2010 «Ηλεκτρική ενέργεια και περιβάλλον: Οι απόψεις καταρτιζομένων πτυχιούχων ανωτάτων σχολών στην Παιδαγωγική», στο περιοδικό «Παιδαγωγικός Λόγος», τόμος ΙΣΤ', τεύχος 2/2010, σ. 67-79 (σε συνεργασία με τους Ε. Ι. Μανωλά και Στ. Ταμπάκη)

- 2009 «Το φαινόμενο του Θερμοκηπίου: Οι απόψεις καταρτιζόμενων πτυχιούχων ανωτάτων σχολών στην παιδαγωγική», Στο: Α. Δημητρίου, Γ. Ξανθάκου, Γ. Λιαράκου, Μ. Καΐλα (επιμέλεια) (2009), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Ζητήματα Θεωρίας, Έρευνας και Εφαρμογών*, Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός, σ. 370-389 (σε συνεργασία με τους Ε. Ι. Μανωλά και Στ. Ταμπάκη)
- 2009 «Η «ευχή» ως «ευλογία» στην παλαδιαμαντική ορθόδοξη ανθρωπολογία: Διδακτική πρόταση για το μάθημα των Θρησκευτικών», στο περιοδικό «Παιδαγωγικός Λόγος», τόμος ΙΕ', τεύχος 3/2009, σ. 11-27
- 2009 «Θεολογική και ανθρωπολογική θεώρηση της «κακολογίας»: Διδακτική μεθοδολογία με αξιοποίηση της λογοτεχνίας», στο περιοδικό «Παιδαγωγικός Λόγος», τόμος ΙΕ', τεύχος 2/2009, σ. 11-24
- 2009 «Διδακτική προσέγγιση της θεολογικής έννοιας της «οδού» στον Παλαδιαμάντη, βασιμμένη στην ανθρωπολογική θεώρηση του χώρου», στο περιοδικό «Παιδαγωγικός Λόγος», τόμος ΙΕ', τεύχος 1/2009, σ. 59-89
- 2006 «Η τέχνη του κηπουρού: Ανθρωπολογική-παιδαγωγική προσέγγιση της αξιολόγησης του μαθητή», στον τόμο: Δόμνα-Μίκα Κακανά, Καφένια Μπότσογλου, Νίκος Χανιωτάκης, Εύη Καβαλάρη (Επιμ.), *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Παιδαγωγική και Διδακτική Διάσταση. 71 κείμενα για την Αξιολόγηση*, σ. 165-173, Θεσσαλονίκη 2006: Κυριακίδη
- 2005 «Η δεύτερη ή ξένη γλώσσα ως θεμελιακό στοιχείο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης: Ανθρωπολογική-Παιδαγωγική θεώρηση», στο: Παντελής Γεωργογιάννης (επιμ.), *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Τα ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα. 8ο Διεθνές Συνέδριο (Πάτρα, 8-10 Ιουλίου 2005)*, Τόμος ΙΙ, σ. 303-311, Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών-Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης-Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης
- 2005 «Ο λόγος της φύσης ως ανθρωπολογικό-παιδαγωγικό πρόβλημα», στο: Κ. Σκορδούλης-Ε. Νικολαΐδης (επιμ.), *Πρακτικά του 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ιστορία, Φιλοσοφία και Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών» (19-25/9/2005)*, σ. 152-157, Οργάνωση: Πανεπιστήμιο Αθηνών-Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης-Τομέας Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος & Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών-Πρόγραμμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας των Επιστημών, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- 2004 «Εισαγωγή σε μια ανθρωπολογική-παιδαγωγική θεώρηση του λόγου της φύσης στο έργο του Παλαδιαμάντη», στο: *Πρακτικά του 1ου Πανελληνίου Περιβαλλοντικού Συνεδρίου («Σύγχρονα Περιβαλλοντικά Θέματα»)*, Νέα Ορεστιάδα 7-9 Μαΐου 2004, σ. 797-804, Νέα Ορεστιάδα: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης-Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων
- 2004 «Φιλοσοφικές προϋποθέσεις της Ανθρωπολογικής Παιδαγωγικής και Διδακτική των ασταθών μεθόδων», στο περιοδικό: *Παιδαγωγικός Λόγος*, Ι (3), 2004: 235-246, Αθήνα: Κορφή

- 1993 «Ζει και βασιλεύει! Για τη διδασκαλία παλαδιαμαντικών διηγημάτων στο δημοτικό σχολείο», στο: Παλαδιαμαντικά Τετράδια (Διευθυντής: Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος), 2 (1993): 145-152, Αθήνα: Δόμος (και ανάτυπο)
- 1992 «Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος; Ο Παλαδιαμάντης στο δημοτικό», στο: Παλαδιαμαντικά Τετράδια (Διευθυντής: Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος), 1 (1992): 137-142, Αθήνα: Δόμος